Brandskyddsföreningen

Remissyttrande

Regler om livscykel-GWP och gränsvärden för byggnaders klimatpåverkan

Diarienummer: LI2026/01167

Till: Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Remissinstans: Brandskyddsföreningen Sverige

Sammanfattning

Brandskyddsföreningen delar ambitionen att minska bygg- och fastighetssektorns klimatpåverkan och ser positivt på införandet av krav på livscykel-GWP och klimatgränsvärden.

Brandskyddsföreningen avstyrker dock förslaget i dess nuvarande utformning.

Skälet är inte införandet av livscykel-GWP eller klimatgränsvärden som sådana. Den avgörande bristen är att den styrande delen av systemet huvudsakligen fokuserar på klimatpåverkan i projektering och byggskede, medan konsekvenserna av projekteringsvalen i stor utsträckning uppstår under byggnadens fortsatta livslängd. Förslaget riskerar därför att skapa incitament som leder till suboptimering av byggnaders robusthet, brandsäkerhet, återställningsförmåga, förvaltningsbarhet och långsiktiga hållbarhet.

Brandskyddsföreningen anser att förslaget behöver kompletteras innan det genomförs och föreslår därför att regeringen:

1. ger Boverket ett kompletterande uppdrag att utveckla metodik, vägledning och uppföljning av robusthet, brandsäkerhet, återställningsförmåga, förvaltningsbarhet och klimatrelaterad suboptimering,
2. ger Boverket i uppdrag att analysera om vissa brandskyddsfunktioner bör hanteras enligt motsvarande principiella logik som teknisk utrustning för produktion och lagring av förnybar energi, och
3. säkerställer att byggnadsnämnderna ges metodstöd, vägledning och kompetensstöd för att hantera målkonflikter mellan klimatprestanda, robusthet och brandsäkerhet.

Brandskyddsföreningens ställningstagande

Brandskyddsföreningen avstyrker förslaget i dess nuvarande utformning.

Vi delar bedömningen att bygg- och fastighetssektorn behöver minska sin klimatpåverkan och att livscykelperspektivet är ett viktigt verktyg för att uppnå detta mål. Förslaget ligger dessutom i linje med de krav som följer av det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda och innebär ett viktigt steg mot en mer systematisk uppföljning av byggnaders klimatprestanda.

Samtidigt bedömer Brandskyddsföreningen att den föreslagna regleringen inte fullt ut uppfyller ambitionen om ett livscykelperspektiv. Den styrande delen av systemet fokuserar huvudsakligen på klimatpåverkan i projektering och byggskede, medan konsekvenserna av projekteringsvalen i stor utsträckning uppstår under byggnadens fortsatta livslängd. Resultatet riskerar att bli att byggnader optimeras för att uppfylla klimatkrav vid färdigställandet utan att

motsvarande hänsyn tas till robusthet, återställningsförmåga, förvaltningsbarhet, skadeutveckling och långsiktig hållbarhet. Brandskyddsföreningen anser därför att förslaget behöver kompletteras innan det genomförs.

Livscykelperspektivet behöver stärkas

Boverket föreslår att gränsvärdet ska omfatta byggskedet, modul A1-A5. Boverket motiverar detta bland annat med att utsläppen uppstår här och nu, att de är möjliga att verifiera samt att byggskedet står för en betydande del av klimatpåverkan över byggnadens livscykel.

Brandskyddsföreningen har förståelse för denna avgränsning men konstaterar samtidigt att systemet riskerar att bli mer byggskedesorienterat än livscykelorienterat.

Regelverket påverkar materialval, konstruktionslösningar, tekniska installationer och systemutformning i projekteringsskedet. Samtidigt uppstår konsekvenserna av dessa val ofta långt senare under byggnadens användningstid.

Ett livscykelperspektiv bör därför inte begränsas till hur byggnaden uppförs. Det behöver även omfatta hur byggnaden fungerar, förvaltas och kan återställas under sin livslängd.

Regeringen bör därför komplettera genomförandet med nationella åtgärder som stärker livscykelperspektivet och säkerställer att klimatstyrningen inte leder till oönskad suboptimering.

Robusthet, återställningsförmåga och funktion över tid

Ett hållbart byggande handlar inte enbart om att minimera klimatpåverkan vid uppförandet.

En hållbar byggnad måste också kunna:

- motstå allvarliga händelser,
- begränsa skadeutvecklingen,
- återställas efter en skada,
- upprätthålla sin funktion över tid, och
- förvaltas under hela sin livslängd.

En omfattande brand kan medföra rivning, sanering, återuppbyggnad, transporter, materialförluster, verksamhetsavbrott och betydande samhällsekonomiska kostnader.

Brandskyddsföreningen anser därför att brand bör betraktas som ett relevant livscykelutfall.

Om konsekvenserna av omfattande brandskador inte beaktas riskerar klimatstyrningen att ge en ofullständig bild av byggnaders faktiska hållbarhet över tid.

Brandskyddsföreningen noterar även att Boverket lyfter behovet av att framtida utvärderingar omfattar konsekvenser för bland annat brand, beständighet och andra målkonflikter.

Förvaltningsperspektivet behöver integreras

De val som görs under projektering och byggande påverkar byggnadens funktion under flera decennier framåt.

Många brandskyddslösningar är beroende av att det finns fungerande processer för:

- drift,
- underhåll,
- dokumentation,
- kontroll,
- fortlöpande uppföljning, och
- omprövning vid förändringar.

Brandskyddsföreningen bedömer att förvaltningsperspektivet är otillräckligt utvecklat i det föreslagna regelverket.

Det är inte tillräckligt att en lösning uppfyller kraven vid färdigställandet om dess funktion över tid är beroende av korrekt installation, underhåll, drift eller återkommande kontroll.

Regeringen bör därför ge Boverket i uppdrag att analysera hur förvaltningsperspektivet kan integreras i det fortsatta arbetet med livscykel-GWP och klimatgränsvärden.

Riskanalys bör vara metodstyrd

Brandskyddsföreningen anser att det finns behov av att utveckla metodstöd för riskanalys vid klimatdrivna material- och systemval.

Riskanalysen bör inte enbart identifiera risker utan även kopplas till:

- skyddsmål,
- kravställning,
- verifiering,
- dokumentation,
- kontrollplan,
- förvaltningsrutiner,
- fortlöpande kontroll, och
- omprövning vid ändrad användning eller förändrade förutsättningar.

Ett sådant metodstöd skulle bidra till att säkerställa att klimatoptimering inte leder till oavsiktliga konsekvenser för robusthet, säkerhet eller funktion över tid.

Brandskyddsfunktioner bör analyseras på motsvarande sätt som teknik för produktion och lagring av förnybar energi

Boverket föreslår att teknisk utrustning för produktion och lagring av förnybar el ska undantas från gränsvärdet eftersom nyttan annars inte fångas inom den valda systemgränsen. Följden skulle annars kunna bli att sådana installationer väljs bort trots att de bidrar till bredare samhällsnyttor.

Brandskyddsföreningen bedömer att en liknande frågeställning kan uppstå för vissa brandskyddsfunktioner.

Det gäller exempelvis:

- sprinkleranläggningar,
- automatiska släcksystem,
- brandteknisk avskiljning,
- skydd av bärverk, och
- andra verifierade skadebegränsande lösningar.

Dessa funktioner kan bidra till:

- minskade egendomsskador,
- minskat återuppbyggnadsbehov,
- kortare verksamhetsavbrott,
- ökad kontinuitet, och
- minskad klimatpåverkan efter en brand.

Brandskyddsföreningen anser därför att regeringen bör ge Boverket i uppdrag att analysera om vissa brandskyddsfunktioner bör hanteras enligt motsvarande princip som teknisk utrustning för produktion och lagring av förnybar energi eller på annat sätt hanteras särskilt inom det fortsatta regelutvecklingsarbetet.

Byggnadsnämndernas förutsättningar att hantera målkonflikter

Boverket föreslår att byggnadsnämnderna ska få en central roll i hanteringen av klimatberäkningar, gränsvärden och särskilda omständigheter.

Samtidigt konstaterar Boverket att:

- ny kompetens behöver byggas upp,
- särskild sakkunskap kan behövas,
- bedömningar riskerar att variera mellan kommuner, och
- systemstöd och vägledning behöver utvecklas.

Brandskyddsföreningen delar denna bedömning.

Klimatoptimering som påverkar brandskydd, robusthet och återställningsförmåga kommer i praktiken att kräva bedömningar som många byggnadsnämnder i dag saknar verktyg eller kompetens för att genomföra på ett enhetligt sätt.

Frågor som rör målkonflikter mellan klimatprestanda, säkerhet och robusthet kräver ofta:

- brandteknisk kompetens,
- riskkompetens, och
- systemkompetens.

Regeringen bör därför ge Boverket i uppdrag att utveckla särskilda vägledningar och metodstöd för dessa frågor.

Försäkringsbarhet och samhällsekonomiska konsekvenser

Brandskyddsföreningen anser att försäkringsperspektivet bör uppmärksammas tydligare.

Om klimatstyrningen leder till att robusta brandskyddslösningar väljs bort finns det en risk för att kostnader flyttas från byggskedet till framtida fastighetsägare, försäkringsgivare, verksamhetsutövare och samhället i stort.

Klimatstyrningen bör inte leda till lösningar som på sikt:

- försämrar försäkringsbarheten,
- ökar skadeutfallet,
- förlänger återställningstiderna, eller
- försvagar samhällsviktiga funktioners motståndskraft.

Försäkringsbarhet, skadeutfall och påverkan på samhällsviktig verksamhet bör därför ingå i framtida konsekvensuppföljningar.

Förslag till kompletterande regeringsuppdrag

Brandskyddsföreningen föreslår att regeringen ger Boverket i uppdrag att:

- utveckla metodik för att identifiera klimatrelaterad suboptimering,
- utveckla metodstöd för riskanalys vid klimatdrivna material- och systemval,
- analysera hur klimatstyrningen påverkar robusthet, skadebegränsning och återställningsförmåga,
- utveckla vägledning om hur förvaltningsperspektivet kan integreras i det fortsatta arbetet,
- analysera hur klimatgränsvärden påverkar brandskyddsfunktioner och andra skadebegränsande lösningar,
- utveckla stöd för byggnadsnämndernas hantering av målkonflikter,
- följa upp effekter på försäkringsbarhet, skadeutfall och samhällsviktig verksamhet, och
- säkerställa att framtida översyner av gränsvärden omfattar brandsäkerhet, robusthet och långsiktig funktion.

Avslutande ställningstagande

Brandskyddsföreningen avstyrker förslaget i dess nuvarande utformning.

Brandskyddsföreningen bedömer att den huvudsakliga systembristen är att den föreslagna regleringen i praktiken huvudsakligen styr byggskedets klimatpåverkan, samtidigt som betydande delar av byggnadens faktiska hållbarhet avgörs under dess fortsatta livslängd.

För att uppnå syftet med ett livscykelperspektiv bör regeringen komplettera genomförandet med nationella åtgärder som stärker hänsynen till robusthet, brandsäkerhet, återställningsförmåga, förvaltningsbarhet, försäkringsbarhet och klimatrelaterad suboptimering.

Brandskyddsföreningen anser särskilt att regeringen bör ge Boverket ett utökat uppdrag att utveckla metodik och vägledning inom dessa områden samt analysera om vissa brandskyddsfunktioner bör hanteras enligt motsvarande princip som teknisk utrustning för produktion och lagring av förnybar energi.

För Brandskyddsföreningen Sverige

Stockholm den 23 oktober 2026

Mats Björs
Generalsekreterare

Tobias Thrysén
Expert regler och normer

Kontaktperson i ärendet
Tobias Thrysén
Expert regler och normer
Brandskyddsföreningen Sverige
E-post: tobias.thrysen@brandskyddsforeningen.se
Telefon: +46 8 588 474 12